

ΟΜΙΛΙΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Υ

Ἐρώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, «Ἴδου δὴ τί καλὸν ἢ τί
τερπνὸν ἄλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό;» (Ψαλμ. 132). Ἡ ἐρώτησις αὕτη
τοῦ ἱεροῦ Ψαλμωδοῦ ἔρχεται εἰς τὴν σκέψιν μας καθὼς ἀτενίζομεν τὰ προσφιλῆ
πρόσωπά σας κατὰ τὴν παροῦσαν Σύναξιν ἡμῶν τῶν ἐχόντων τὸ μέγα
προνόμιον καὶ τὴν ὑψίστην καὶ πολυεύθυνον τιμὴν νὰ διακονῶμεν τὸν πανίερον,
ἱστορικὸν καὶ μαρτυρικὸν τοῦτον Θρόνον ὡς ἀρχιερεῖς αὐτοῦ, διαδεχθέντες εἰς
τὸν κλῆρον τῆς ἐπισκοπῆς σειρὰν μακρὰν προκατόχων, ἐν οἷς πλῆθος ὅλον
ἀγίων ἀνδρῶν στερεωσάντων τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τοῦ κόπου, τῶν ἰδρώτων καὶ
ἐνίοτε τοῦ αἵματος αὐτῶν. Κύριος ὁ Θεὸς δάη αὐτοῖς ἀνάπαυσιν καὶ ζωὴν αἰώνιον
ἐν τῇ κοινωσίᾳ τῶν ἀγίων Του.

Δόξαν καὶ αἶνον ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι Θεῷ ἡμῶν, διότι ἠξίωσεν ἡμᾶς
τῆς μεγάλης δωρεᾶς ὅπως συνέλθωμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου,
ἔχοντες Αὐτόν, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Ἰδίου (Ματθ. ιη' 20), παρόντα ἐν τῷ
μέσῳ ἡμῶν καὶ τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ συνέχουσιν ἡμᾶς (Β' Κορ. ε' 14),
«σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης»
(Ἐφ. δ' 3), μαρτυροῦντες καὶ ἐπιβεβαιοῦντες ὅτι «ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν» (Α'
Κορ. ι' 17), μία Ἐκκλησία, «καίπερ καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἕως περάτων τῆς γῆς

διεσπαρμένη» (Εἰρηναίου, Ἐλεγχος Ψευδωνύμου Γνώσεως Α', 10, 1).
Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας πάντας καὶ ἕνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, διότι προθύμως ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν ἡμετέραν πρόσκλησιν ἐσπεύσατε νὰ ἔλθητε ἐνταῦθα ἀπὸ ἐγγύς καὶ ἀπὸ μακρὰν διαδηλοῦντες οὕτω τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν ὑμῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Θρόνον τοῦτον, τοῦ ὁποίου τὸν σταυρόν, ὡς ἄλλοι συν-Κυρηναῖοι μετὰ τοῦ Πατριάρχου αἴρετε, ἐφ' ᾧ ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἐτάχθη. Πλήρεις χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως ὑποδεχόμεθα ὑμᾶς εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εὐχόμενοι αἰσίαν καὶ ἐν παντὶ εὐχάριστον τὴν παραμονὴν ὑμῶν εἰς τὴν ἱστορικὴν Πόλιν ταύτην, τὴν μεγάλην πνευματικὴν τροφὸν τοῦ Γένους μας καὶ τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ.

Εἰς τὴν παροῦσαν Σύναξιν ἐκλήθησαν νὰ συμμετάσχουν πάντες οἱ φέροντες τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα Ἱεράρχαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὡς συναποτελοῦντες τὸ ἱερόν σῶμα τῆς Ἱεραρχίας αὐτοῦ, ἀνεξαρτήτως τῶν διοικητικῶν διαβαθμίσεων ἐν τῇ κανονικῇ διαρθρώσει του. Ὡς εἶναι γνωστόν, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν, πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶναι ἴσοι ἐξ ἐπόψεως μυστηριακῆς χάριτος, ἡ δὲ διάκρισις καὶ διαβάθμισις αὐτῶν κατὰ τὴν διοίκησιν οὐδόλως ἐπηρεάζει τὴν ἰσότητά ταύτην. Ἡ παροῦσα Σύναξις, μὴ ἔχουσα διοικητικὸν χαρακτῆρα, ἀποτελεῖ τὸν φυσικὸν χῶρον πάντων τῶν ἐπισκόπων τοῦ Θρόνου, τοὺς ὁποίους καὶ ὑποδεχόμεθα μετὰ πλείστης χαρᾶς.

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς ὡσαύτως ὑποδεχόμεθα εἰς τὴν παροῦσαν Σύναξιν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς διαποιμαίνοντας τὰς ἐν Ἑλλάδι ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εὐχαριστοῦντες αὐτοὺς διὰ τὴν πρόθυμον ἀνταπόκρισίν των εἰς τὴν πρόσκλησιν ἡμῶν. Ὡς γνωστόν, οἱ Ἱεράρχαι οὗτοι διὰ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως τοῦ ἔτους 1928 ἔχουν διοικητικῶς τὴν ἀναφορὰν αὐτῶν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς ἀγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας καὶ ἀποτελοῦν ἰσότημα μέλη, καθ' ὅσον αἱ ἐπαρχίαι τῶν λεγομένων «Νέων Χωρῶν», τὰς ὁποίας οὗτοι διαποιμαίνουν, διοικοῦνται ἐπιτροπικῶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης βάσει τῆς ἐν λόγῳ Πράξεως. Ἡ συμμετοχὴ αὐτῶν εἰς τὴν παροῦσαν Σύναξιν οὐδόλως προσκρούει εἰς τὰς προβλέψεις τῆς μνημονευθείσης Πράξεως, δοθέντος ὅτι ἡ Σύναξις αὕτη, ὡς ἤδη ἐσημειώθη, δὲν ἔχει διοικητικὸν χαρακτῆρα, οὔτε καλεῖται νὰ λάβῃ ἀποφάσεις διοικητικῆς φύσεως, ἐνῶ οἱ ἐν λόγῳ Μητροπολίται οὐδέποτε ἔπαυσαν νὰ

ἀποτελοῦν, καὶ κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέλη τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ὡς διαποιμαίνοντες ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου τούτου.

Ὑποδεχόμενοι καὶ τούτους τοὺς ἀδελφοὺς ἀρχιερεῖς ἐν πολλῇ ἀγάπῃ καὶ τιμῇ δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἀποστείλωμεν δι' αὐτῶν πρὸς τὸν εὐσεβῆ καὶ πιστὸν λαὸν τῶν ἐπαρχιῶν των ὀλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν εὐχαριστοῦντες αὐτὸν διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποῖαν ἀφοσίωσιν καὶ ἐπιδεικνύουν ἐνθέρμως κατὰ τὰς ἐκεῖ κατὰ καιροὺς ἐπισκέψεις ἡμῶν. Εἴη Κύριος ὁ Θεὸς βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς αὐτῶν ἐν πᾶσιν.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν, συνοδικῇ διαγνώμῃ ληφθεῖσαν, ὅπως συγκαλέσωμεν τὴν παροῦσαν Σύναξιν ὑπηγόρευσαν πολλοὶ καὶ ἐπιτακτικοὶ λόγοι. Καὶ πρῶτιστα πάντων τὸ ὅτι «ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ» (Α' Θεσ. β' 17). Εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν περισσεύει ἢ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐπικοινωνία διὰ τοῦ διαδικτύου καὶ ἄλλων μέσων τῆς συγχρόνου τεχνολογίας, ἢ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον κοινωνία τῶν ἀνθρώπων τείνει νὰ ἀτροφήσῃ. Εἶναι δὲ αὕτη ὅτι πολυτιμότερον καὶ ἱερώτερον διαθέτομεν ὡς κατ' εἰκόνα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ πλασθέντες, ἢ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον κοινωνία, ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ἡμῶν καθίσταται κόλασις. Εἶναι γνωστὴ ἢ ἀποδιδομένη εἰς τὸν ἅγιον Μακάριον τὸν Αἰγύπτιον διήγησις, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἐρωτήσας ὁ ἅγιος εὐρεθὲν καθ' ὁδὸν κρανίον ἀνήκον εἰς ἀρχιερέα τῶν εἰδώλων πῶς εἶναι ἢ ἐν τῇ κολάσει κατάστασις ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν: «οὐκ ἔστι πρόσωπον πρὸς πρόσωπον θεάσασθαί τινα, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον ἐκάστου πρὸς τὸν ἑτέρου νῶτον κεκόλληται· ὡς οὖν εὐχὴ ὑπὲρ ἡμῶν, ἐκ μέρους τις θεωρεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ ἑτέρου» (Μακαρίου Αἰγυπτίου, Ἀποφθέγματα P.G. 34, 257).

Οὐδέν, συνεπῶς, δύναται νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον κοινωνίαν, οὔτε ἢ δι' ἀλληλογραφίας οὔτε ἢ διὰ τηλεφώνου ἢ ἄλλου μέσου, πολλῶ δὲ μᾶλλον ἢ τείνουσα σήμερον νὰ ὑποκαταστήσῃ τὰ πάντα ψηφιακὴ λεγομένη διὰ τοῦ διαδικτύου ἐπικοινωνία, ἢ ὁποῖα ψευδαίσθησιν μόνον

προσωπικῆς κοινωνίας παρέχει ἐπιτείνουσα ἐν πολλοῖς τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀπόστασιν καὶ ἀποξένωσιν. Δὲν εἶναι τυχαῖον οὔτε ἀσήμαντον τὸ ὅτι καὶ ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνία συμπληροῦται μόνον ὅταν λάβῃ τὴν προσωπικὴν αὐτῆς μορφήν ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ: «βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον» (Α' Κορ. ιγ' 12).

Ἡ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον αὕτη κοινωνία ὑπῆρξε τὸ πρῶτον κίνητρον τῆς παρούσης Συνάξεως. Δεύτερος καὶ ἐξ ἴσου σημαντικὸς λόγος τῆς συγκλήσεως αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάγκη ἐνημερώσεως ὑμῶν περὶ τοῦ ἐπιτελουμένου ἔργου ἐν τῷ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὑπάρχει βεβαίως πληθὺς μέσων ἐνημερώσεως εἰς τὰς ἡμέρας μας, ἀλλ' αὕτη ἐνίστε, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἐν πολλοῖς, ἀποτελεῖ ἐν τῇ οὐσίᾳ παραπληροφόρησιν, ὑποκινουμένη ὑπὸ πολλῶν ἐμφανῶν καὶ ἀφανῶν σκοπιμοτήτων, οὐχὶ σπανίως ἐχθρικῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἡ τοιαύτη παραπληροφόρησις ἀπαντᾷ κυρίως ἐν τῷ διαδικτύῳ καὶ προξενεῖ σύγχυσιν, ἐνίστε δὲ καὶ σκανδαλισμὸν, εἰς τοὺς ἀποδέκτας αὐτῆς, τόσον ἐκ τοῦ ποιμνίου ὑμῶν ὅσον καὶ εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς, τοὺς ὑπευθύνους ποιμένας. Ἀποτελεῖ, συνεπῶς, ἀνάγκην ἡ ὑπεύθυνος ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐνημέρωσις ὑμῶν, διὰ νὰ ἐνημερωθῇ ἐν συνεχείᾳ καὶ δι' ὑμῶν ὁ πιστὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὥστε μετ' ἐμπιστοσύνης νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τοὺς κοπιῶντας καὶ μοχθοῦντας πνευματικούς αὐτοῦ ταγούς, τοὺς ἀόκνως ἐργαζομένους διὰ τὴν πλοήγησιν τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας ἐν μέσῳ πολλακῆς ἀντιξόων καιρικῶν συνθηκῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ ἀποστολῆς ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ.

Αἱ συνθῆκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας βιοῖ καὶ δοῶ ὁ ἱερὸς οὗτος θεσμὸς, εἶναι εἰς πάντας ὑμᾶς γνωσταί. Ἡ συρρίκνωσις τῆς ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Πατριαρχείου ὁμογενείας, ὀφειλομένη εἰς τὰς γνωστὰς ἱστορικὰς συγκυρίας, προβληματίζει, ὡς εἶναι φυσικόν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀλλ' ἡ ἀθρόα προσέλευσις προσκυνητῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, μαρτυροῦσα τὴν πρὸς τὸν ἱερὸν θεσμόν ἀφοσίωσιν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς τέκνων αὐτοῦ, ἀναπληροῖ τὰ ἐλλείποντα καὶ ζωογονεῖ ἐκ νέου τοὺς ἄλλοτε σφύζοντας ὑπὸ λαοῦ ἱερούς του χώρους. Δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ἵνα εὐχαριστήσωμεν καὶ συγχαρῶμεν πάντας τοὺς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀδελφούς ἱεράρχας, οἵτινες ἐνθαρρύνουν ἢ ὀργανώνουν τὰς προσκυνηματικὰς ταύτας ἐπισκέψεις, οὐχὶ σπανίως ἡγούμενοι οἱ ἴδιοι

τούτων, καλλιεργοῦντες οὕτω καὶ ἀναδεικνύοντες τὴν ἔμφυτον εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ ποιμνίου των ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν.

Λίαν εὐχάριστον καὶ σημαντικὸν διὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον γεγονός ἀποτελεῖ ἡ δυνατότης οὐχὶ μόνον ἐπισκέψεως, ἀλλὰ καὶ τελέσεως τῆς θείας λατρείας καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς θείας Εὐχαριστίας εἰς χώρους, ἔνθα οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐλάτρευον τὸν Θεόν, ἐν Καππαδοκίᾳ, Πόντῳ, Ἀνατολικῇ Θράκῃ καὶ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἀδεῖα τῶν ἐκασταχοῦ τοπικῶν ἀρχῶν. Ἡ ἡμετέρα Μετροίτης ἐπισκέπτεται καὶ τελεῖ τὴν Θείαν Λειτουργίαν τακτικῶς εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς, μόλις δὲ προσφάτως εἶχομεν τὴν συγκινητικὴν ἐμπειρίαν νὰ τελέσωμεν καὶ πάλιν τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν μαρτυρικὸν χώρον τῆς Τραπεζοῦντος τῆ συμμετοχῇ πολλῶν πιστῶν ἐξ Ἑλλάδος, καὶ ὄχι μόνον, ἐπὶ δὲ τῇ ἀποδόσει τῆς ἑορτῆς ταύτης καὶ ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς ἱστορικῆς Μονῆς Παναγίας Φανερωμένης ἐν τῇ Κυζικηνῇ Χερσονήσῳ, ἡ ἐφέστιος εἰκὼν τῆς ὁποίας μετὰ τὴν καταστροφὴν τεθησαύρισται ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ἡμῶν Ναῶ. Τὸ αὐτὸ πράττουν καὶ ἄλλοι ἐμπερίστατοι ἀδελφοὶ ἱεράρχαι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Ἄλλ' ἡ ἀποστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὲν ἐξαντλεῖται εἰς τὸ χρέος αὐτοῦ, ὅπως διατηρῆ ζῶσαν τὴν ἣν παρέλαβε παρὰ τῶν πατέρων ἀγιαστικὴν καὶ ποιμαντικὴν παρουσίαν του ἐν τῷ κανονικῷ αὐτοῦ κλίματι. Ἡ Θεία Πρόνοια καὶ ἡ Ἱστορία ἐπέθηκαν ἐπὶ τῶν ὤμων του τὴν μείζονα εὐθύνην ὅπως διασφαλίζῃ τὴν ἐνότητα συνόλου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μεταφέρει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν νοοτροπίαν αὐτῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον κάθε ἐποχῆς. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπῆρξε πάντοτε φορεὺς καὶ διαμορφωτῆς πνευματικῶν καὶ πολιτισμικῶν ἀξιῶν, καὶ ἡ φωνὴ του ἐξακολουθεῖ νὰ ἀκούηται μετὰ προσοχῆς εὐρύτερον καὶ ἐκτὸς τοῦ στενοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ χώρου.

Πιστὸν εἰς τὸ χρέος του τοῦτο ἔναντι συνόλου τῆς ἀνθρωπότητος τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνέλαβε πρωτοβουλίας μείζονος καὶ εὐρυτέρας σημασίας διὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ὡς εἶναι ἡ προστασία τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τὸ ὁποῖον σήμερον διατρέχει τὸν ἔσχατον κίνδυνον ἐξ αἰτίας τῆς ἀλογίστου καὶ ἐγωϊστικῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου. Οὕτω, ἐν ἔτει ἤδη 1989,

πρῶτον παγκοσμίως μεταξὺ ὅλων τῶν θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων, τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον δι' ἐγκυκλίου τοῦ ἀοιδίου προκατόχου ἡμῶν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, ἐπεσήμανε τὴν κρισιμότητα τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος καὶ τὴν ἀνάγκη ὅπως ἡ Ἐκκλησία συμβάλῃ διὰ τῶν πνευματικῶν καὶ θεολογικῶν αὐτῆς δυνάμεων εἰς τὴν διαμόρφωσιν συνειδήσεως καὶ συμπεριφορᾶς σεβασμοῦ πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν δοθεῖσαν εἰς τὸν ἄνθρωπον «ἐργάζεσθαι αὐτὴν καὶ φυλάσσειν» (Γεν. Β' 15), καθιέρωσε δὲ διὰ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου τὴν 1ην Σεπτεμβρίου, ἀρχὴν τῆς Ἰνδίκτου καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ὡς ἡμέραν προσευχῶν διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας.

Τὴν πρωτοβουλίαν ταύτην τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Δημητρίου ἐσυνέχισε καὶ ἀνέπτυξε περαιτέρω ἡ ἡμετέρα Μετρούπολις διὰ σειρᾶς ὅλης ἐνεργειῶν, ὡς ἡ ὀργάνωσις διεθνῶν ἐπιστημονικῶν συμποσίων μεταξὺ θρησκευτικῶν ἡγετῶν καὶ εἰδικῶν ἐπιστημόνων πρὸς ἐπίλυσιν συγκεκριμένων οἰκολογικῶν προβλημάτων, ὡς καὶ δι' ἄλλων δραστηριοτήτων, ὅπερ ἀνέδειξε τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον πρωτοπόρον παγκοσμίως εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν ἑνὸς προβλήματος, τὸ ὁποῖον σήμερον ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ πλέον, ἴσως, σοβαρὸν καὶ ἐπεῖγον πρόβλημα τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ γεγονός ὅτι καὶ ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς ἀνθρωπότητος ἀναπτύσσει σήμερον πρωτοβουλίας ἐπειγούσης ἀντιμετωπίσεως αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Γαλλίας διοργανουμένη κατὰ τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον διεθνῆς Διάσκεψις ἐν Παρισίοις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθη ἵνα μετάσχῃ καὶ ἡ ἡμετέρα Μετρούπολις. Σημειωτέον ὅτι καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζουσα ἤδη τὴν κρισιμότητα τοῦ ζητήματος συμμετέχει εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν διὰ τῆς ἐκδόσεως προσφάτως εἰδικῆς Παπικῆς ἐγκυκλίου, κατὰ τὴν ἐπίσημον παρουσίαν τῆς ὁποίας ἐκλήθη διὰ πρώτην φορὰν ὡς μόνος θεολογικὸς σχολιαστὴς ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Οὕτω, διὰ τῶν ταπεινῶν καὶ περιορισμένων αὐτοῦ δυνάμεων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀναδεικνύεται καὶ σήμερον πρωτοπόρον εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν κρισίμων προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήνουν ἀδιάφορον τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ σπουδαιότης τοῦ γεγονότος

τούτου διὰ τὸ κῦρος καὶ τὴν διεθνή ἀναγνώρισιν τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ. Δόξα τῷ ἁγίῳ Θεῷ καὶ τούτου ἕνεκα!

Ἄλλος τομεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνέπτυξε πρωτοβουλίας καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ διαδραματίζῃ ἡγετικὸν ρόλον εἶναι ἐκεῖνος τῆς καταλλαγῆς μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν θρησκειῶν. Ὁ τομεὺς οὗτος τῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑφίσταται ὑπὸ τινῶν κύκλων ἐπ' ἐσχάτων ἐκστρατείαν διαβολῆς καὶ κατασυκοφαντήσεως ὡς δῆθεν προδοτικὸς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Ἄλλ' ἡ καταλλαγή τῶν ἀνθρώπων μετ' ἀλλήλων καὶ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν τῆς Σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου καὶ τῆς σταυρικῆς Αὐτοῦ θυσίας (Ρωμ. ε' 10, Β' Κορ. ε' 19), ἡ δὲ ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία οὐ παύεται δεομένη «ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως». Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑπῆρξε πρωτοπόρον εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς Κινήσεως διὰ τῶν Ἐγκυκλίων Ἰωακείμ τοῦ Γ' τὸ 1902 καὶ τῆς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου τὸ 1920 καὶ οὐδένα λόγον ἔχει νὰ λυπηθῆται δι' αὐτό.

Ἡ συμμετοχὴ ἡμῶν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν θεολογικῶν διαλόγων, εἴτε διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς διαχριστιανικοὺς ὀργανισμοὺς, κατ' οὐδένα λόγον προσκρούει εἰς τὴν πίστιν ἡμῶν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὴν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν ὁμολογοῦμεν εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἡμῶν, ἐν οὐδεμιᾷ δὲ περιπτώσει ὑποδηλοῖ ἢ συνεπάγεται ἀπάρνησιν ἢ νόθευσιν τῶν δογμάτων τῆς πίστεως ἡμῶν ἢ, ὡς κακοβούλως διαδίδουν τινές, εἰς «συγκρητισμόν» καὶ δημιουργίαν ὑπερ-εκκλησίας. Ἀντιθέτως, διὰ τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν καὶ ἰδίᾳ διὰ τῶν θεολογικῶν διαλόγων δίδεται ἡ μαρτυρία τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ καταδεικνύεται ἡ ὑπεροχὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχει ἐμφανῶς ἀύξηθῆ εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἐν τῇ Δύσει ἀκριβῶς λόγῳ τῆς προβολῆς αὐτῆς διὰ τῆς συμμετοχῆς ταύτης. «Ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ», κατὰ τὴν Ἀποστολικὴν προτροπὴν (Ἐφ. δ' 15), οὐδὲν ἔχομεν νὰ ζημιωθῶμεν.

Ἡ μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν καταλλαγή ἡμῶν καθίσταται ἰδιαίτερος ἐπιτακτικὴ ἐν τῷ χώρῳ τῆς λεγομένης Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς, ἔνθα διαβιοῖ μέγα

μέρος τοῦ ποιμνίου τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου. Εἰς πλείστας Μητροπόλεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ αἱ σχέσεις ἡμῶν μετὰ τῶν ἐκεῖ διαβιούντων Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν εἶναι καὶ πρέπει νὰ παραμείνουν ἀρμονικαί, ὀφείλομεν δὲ νὰ συγχαρῶμεν τοὺς ἀδελφοὺς ἱεράρχας τῶν περιοχῶν τούτων διὰ τὴν συμβολὴν των εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ προαγωγὴν τῶν καλῶν τούτων σχέσεων, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ὠφελεῖται τὸ ποιμνιον αὐτῶν. Χάρις εἰς τὰς σχέσεις ταύτας ἐξασφαλίζονται διὰ τὸ Ὁρθόδοξον ποιμνιον οἱ ἀπαραίτητοι χῶροι λατρείας καὶ ἐξυπηρετοῦνται ζωτικαὶ ἀνάγκαι διαβίωσης αὐτοῦ. Θὰ ἀπετέλει ἔνδειξιν ἀχαριστίας ἐκ μέρους ἡμῶν, ἐὰν δὲν ἀνεγνωρίζομεν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀνυπόκριτον ἀγάπην, μετὰ τῶν ὁποίων περιβάλλουν τὸ ποιμνιον ἡμῶν οἱ ἀνήκοντες εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας καὶ Ὁμολογίας ἀδελφοὶ χριστιανοὶ καὶ ἂν δὲν ἀνταπεδίδομεν καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτοὺς τὰ αὐτὰ αἰσθήματα καὶ τὴν αὐτὴν συμπεριφορὰν.

Ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν πάντες ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν ἀμιγῶν θρησκευτικῶς κοινωνιῶν καὶ ἔθνῶν παρέρχεται ἤδη, καὶ οἱ λαοὶ καλοῦνται νὰ ἀποδεχθῶν τὴν ἑτερότητα ὡς συστατικὸν στοιχεῖον τῶν κοινωνιῶν των, ἐὰν δὲν θέλουν νὰ ὀδηγηθῶν εἰς συγκρούσεις καὶ ἀναταραχάς. Ἡ συνύπαρξις καὶ συμβίωσις τῶν Ὁρθοδόξων μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν ἀποτελεῖ ἤδη ἀναπότρεπτον πραγματικότητα εἰς τὸν χῶρον τῆς Διασπορᾶς ἐξαπλουμένη ταχέως καὶ ἐντὸς τῶν ἄλλοτε ἀμιγῶς Ὁρθοδόξων ἔθνῶν καὶ κοινωνιῶν καὶ ὑποχρεοῦσα τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν νὰ προσαρμόσῃ διὰ τῆς οἰκονομίας τὴν ὅλην ποιμαντικὴν αὐτῆς ζωὴν. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεικτῶν γάμων ἀποτελεῖ πλέον πραγματικότητα, ἢ ὁποία ὑποχρεώνει τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀποδεχθῆ τὴν μετὰ τῶν ἑτεροδόξων κοινὴν προσευχὴν καὶ λατρείαν, ὅπερ καὶ ἐφαρμόζει ἤδη εἰς πάσας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Τοῦτο οὐδόλως ἀποτελεῖ ἔκτροπὴν ἐκ τοῦ θεμελιώδους στοιχείου διαχωρισμοῦ τῶν Ὁρθοδόξων ἐκ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν, συνισταμένου εἰς τὴν ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ κοινωνίαν, ἣτις προϋποθέτει πλήρη συμφωνίαν ἐν τῇ πίστει τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου οὐδεμία οἰκονομία χωρεῖ.

Πάντων τούτων θεωρουμένων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καλλιεργεῖ τὰς ἀγαθὰς σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν εἰς πάντα τὰ ἐπίπεδα ἀπὸ τῆς μικροτέρας ἐνορίας καὶ ἐπισκοπῆς μέχρι καὶ τῆς ἀνωτάτης ἡγεσίας

αὐτοῦ. Οὕτως, ἡ ἡμετέρα Μετριότης ὑποδέχεται μετὰ χαρᾶς, ἀγάπης καὶ τιμῆς πάντας τοὺς ἀντιπροσώπους ἢ καὶ ἀρχηγούς τῶν ἄλλων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν καὶ ἀνταποδίδει αὐτὰς φιλοφρόνως, ὡς ἀρμόζει εἰς πεπολιτισμένην καὶ δὴ καὶ χριστιανικὴν συμπεριφορὰν. Τοῦτο ἰσχύει ὅλως ἰδιαίτερος εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν μεγαλυτέραν χριστιανικὴν κοινότητα καὶ οἱ μετὰ τῆς ὁποίας ἱστορικοὶ δεσμοὶ πλήρους κοινωνίας ἐν τῇ πίστει καὶ τοῖς Μυστηρίοις ἐπὶ μίαν ὅλην χιλιετίαν δὲν παύουν νὰ ἀποτελοῦν κοινὸν κτῆμα, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ὀφείλομεν νὰ ἐπανεύρωμεν καὶ ἀνοικοδομήσωμεν τὴν, ὡς μὴ ὤφελεν, ἀπολεσθεῖσαν πλήρη κοινωνίαν.

Ἐπὶ τῷ τέλει τούτῳ διεξάγεται ὁ πανορθόδοξος ἀποφασισθεὶς ἐπίσημος θεολογικὸς διάλογος, περὶ τῆς πορείας τοῦ ὁποίου θὰ ἐνημερώσῃ τὸ ἱερὸν σῶμα ὁ Ὁρθόδοξος συμπρόεδρος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνταλλάσσονται ἐπισκέψεις ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου ἐπιπέδου, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιβεβαιοῦται ἡ θέλησις ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν, ὅπως ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀληθείᾳ χωρήσουν εἰς τὴν πλήρη μετ' ἀλλήλων κοινωνίαν. Οὕτως, ἐκτὸς τῆς εἰθισμένης ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων ἐπισήμων Ἀντιπροσωπειῶν κατὰ τὰς Θρονικὰς Ἑορτὰς ἑκατέρας τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ἡμετέρα Μετριότης παρέστη προσωπικῶς εἰς τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Πάπα Φραγκίσκου ἐν Ρώμῃ πρὸ διετίας, συνηντήθη μετ' αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενήτην ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς συναντήσεως ἐκεῖ τοῦ ἀοιδίμου προκατόχου ἡμῶν Πατριάρχου Ἀθηναγόρου μετὰ τοῦ Πάπα Παύλου C', ἐδέχθημεν δὲ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τοῦ νῦν Πάπα εἰς τὴν ἔδραν ἡμῶν κατὰ τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν τοῦ ἡμετέρου Πατριαρχείου τὸν παρελθόντα Νοέμβριον. Αἱ συναντήσεις αὗται καὶ αἱ ὑπογραφεῖσαι κατ' αὐτὰς Κοιναὶ Δηλώσεις, εὖρον εὐρεῖαν ἀπήχησιν ἀνὰ τὸν κόσμον καὶ ἀνέδειξαν τὴν παρουσίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διεθνῶς. Οὕτω, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀντὶ νὰ ἀπομονοῦνται προβάλλονται καὶ γίνονται γνωστὰ ἀνὰ τὸν κόσμον ἐπ' ὠφελείᾳ ἑαυτῶν ἀλλὰ καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

Τὸ πνεῦμα τοῦτο τῆς καταλλαγῆς καὶ συμβολῆς εἰς τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν τῶν ἀνθρώπων, τὸ ὁποῖον ἀπορρέει ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ χαρακτηρίζει κατ' ἐξοχὴν τὴν ἀγίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡμῶν, ὠδήγησε τὸ

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰς τὸ νὰ ἐπεκτείνῃ πέραν τοῦ χριστιανικοῦ χώρου τὴν προσπάθειαν τοῦ διαλόγου. Οὕτως, ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἡγεῖται τοῦ Διαθρησκειακοῦ Διαλόγου μεταξὺ Χριστιανῶν, Ἰουδαίων καὶ τοῦ Ἰσλάμ, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιδιώκεται οὐχὶ τόσο ἡ ἐξέτασις τῶν θεολογικῶν διαφορῶν, ὅσον ἡ καλλιέργεια καὶ προώθησις τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς πεποιθήσεως, τὴν ὁποίαν προσωπικῶς ἐτονίσσαμεν πρὸ ἐτῶν εἰς τὰ πλαίσια τῆς διαθρησκειακῆς συναντήσεως τοῦ Βοσπόρου, ὅτι «ὁ πόλεμος ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας ἀποτελεῖ πόλεμον κατὰ τῆς θρησκείας». Καὶ ἐν μόνον βλέμμα εἰς τὴν κρατοῦσαν ἐν τῷ κόσμῳ σήμερον κατάστασιν ἀρκεῖ διὰ νὰ πείσῃ πόσον ἀληθῆς καὶ πόσον ἐπίκαιρος εἶναι ὁ λόγος οὗτος. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δίδει καὶ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ τὴν μαρτυρίαν του.

Ἄλλ' ὡς ἤδη ὑπηνίχθημεν, ἡ θεία Πρόνοια ἐπέθεσεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἱεροῦ τούτου θεσμοῦ, τὸν ὁποῖον χάριτι Θεοῦ πάντες ἡμεῖς διακονοῦμεν, καὶ μίαν ἄλλην βαρεῖαν εὐθύνην, ἐκείνην τῆς διασφαλίσεως τῆς ἐνότητος τῆς ὅλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ πρωτεῖον τιμῆς, τὸ ὁποῖον οἱ ἱεροὶ Κανόνες τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀνεγνώρισαν εἰς τὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποχρεοῦται καὶ σήμερον νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπ' ἀγαθῷ συνόλου τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς εὐθύνης αὐτοῦ διὰ τὴν κανονικὴν τάξιν καὶ ἐνότητα συνόλου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον γίνεται ἀποδέκτης προσφυγῶν πρὸς ἐπίλυσιν ζητημάτων ἀναφυομένων εἰς τὰς σχέσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μετ' ἀλλήλων ἢ ἐνίοτε καὶ ἐντός τινων ἐξ αὐτῶν, τὰς ὁποίας καὶ διὰ καταλλήλων ἐνεργειῶν ἐπιλύει, ὡς συνέβη πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Βουλγαρίας, ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Ἱεροσολύμων καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κύπρου, ἢ προσφάτως κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν Πατριαρχείων Ἱεροσολύμων καὶ Ρουμανίας διένεξιν. Ἀτυχῶς καὶ ὡς μὴ ὄφελε τὰ τοιαῦτα ζητήματα δὲν παύουν διαρκῶς νὰ ἀναφύωνται, καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων Ζητημάτων καὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου προσπαθεῖ νὰ ἐξεύρη τὰς καταλλήλους λύσεις. Ὡς ἔχετε ἀσφαλῶς πληροφορηθῆ, ἀνεφύη κατ' αὐτὰς σοβαρὰ διένεξις μεταξὺ τῶν πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ὡς πρὸς τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν ἐν τῷ ἐμιράτῳ τοῦ Κατάρ, πρὸς ἐπίλυσιν τῆς ὁποίας

ἐργαζόμεθα ἐντόνως, παραμένει δὲ ἀνοικτὸν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν θέμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, τῆς ὁποίας ἡ κανονικότης ἀμφισβητεῖται τόσον ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ πολλῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια ζητήματα, ὡς ἡ ἐν Οὐκρανίᾳ κρατοῦσα διαίρεσις τοῦ ἐκεῖ Ὁρθοδόξου ποιμνίου, τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον δέχεται προσφυγὰς καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐπίλυσίν των. Ἐκ παραλλήλου ἀναπτύσσει πρωτοβουλίας πρὸς στενοτέραν συνεργασίαν καὶ σύσφιγξιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὥστε ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ ἀποκτήσῃ ἐνιαίαν φωνὴν καὶ νὰ καλλιεργηθῇ ἐν αὐτῇ ἡ συνείδησις ὅτι παρὰ τὸ ὅτι κατὰ τὴν κανονικὴν αὐτῆς διάρθρωσιν συνίσταται ἐκ πολλῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν δὲν παύει νὰ εἶναι μία Ἐκκλησία, ἐκφραζομένη “ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ”.

Οὕτως, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤδη ἔτους τῆς Πατριαρχίας ἡμῶν προέβημεν εἰς τὴν σύγκλησιν διὰ πρώτην φορὰν Συνάξεων τῶν Προκαθημένων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀνταλλαγὴν ἀπόψεων ἐπὶ τρεχόντων ἐν τῷ κόσμῳ ζητημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται νὰ ἀρθρώσῃ ἐνιαῖον λόγον. Μέχρι στιγμῆς ἐπραγματοποιήθησαν πέντε τοιαῦται Συνάξεις, ἅπασαι ἐνταῦθα ἐν τῷ ἱερῷ Κέντρῳ πλὴν τῆς ἐν Πάτμῳ καὶ τῆς ἐν ἔτει 2000, ἣτις ἔλαβε χώραν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπ’ εὐκαιρίᾳ τῶν ἐκεῖ ἐορτασμῶν ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν νέαν χιλιετίαν. Ἄπασαι αἱ Συνάξεις αὗται ἐπραγματοποιήθησαν εἰς λίαν ἀδελφικὸν κλίμα ἐξαπολύσασαι Κοινὰ Μηνύματα, τὰ ὁποῖα εἶχον εὐρεῖαν ἀπήχησιν.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τοιαύτην Σύναξιν τῶν Προκαθημένων, τὴν ὁποίαν συνεκαλέσαμεν ἐνταῦθα κατὰ μῆνα Μάρτιον τοῦ παρελθόντος ἔτους 2014, ἐλήφθη τῇ προτάσει ἡμῶν μία ὄντως ἱστορικὴ ἀπόφασις: ἡ σύγκλησις ἐνταῦθα κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος 2016 τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ σημασία καὶ σπουδαιότης τοῦ γεγονότος τούτου μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπογραμμισθῇ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1923 τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐμελέτα τὴν σύγκλησιν Πανορθόξου Συνόδου ἐν ἔτει 1925 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐπέτειον τῆς μνήμης τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μὴ δυνηθὲν νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ ἔνεκα τῶν γνωστῶν ἱστορικῶν συγκυριῶν. Τὴν προσπάθειαν

ἐπανέλαβε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν ἔτει 1930, ὅτε καὶ συνῆλθε πρὸς τοῦτο ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Πανορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τῆς Συνόδου λόγῳ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως. Τὸ θέμα ἐπανῆλθε κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς δεκαετίας τοῦ 1960, ὅτε καὶ ἀπεφασίσθη πανορθόδοξως ἡ σύγκλησις τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὠρίσθη ὁ τρόπος προπαρασκευῆς αὐτῆς. Παρὰ τὸ ὅτι ἡ προπαρασκευὴ αὕτη ἐξεκίνησεν ἀμέσως, ἡ ὀλοκλήρωσις αὐτῆς διὰ διαφόρους λόγους καθυστέρησεν ἀνεπιτρέπτως ἐπὶ πέντε περιόδου δεκαετίας λόγῳ ἐνδορθόδων προβλημάτων.

Περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου θέλει ἐνημερώσει τὸ ἱερόν τοῦτο σῶμα ὁ Ἱερώτατος Μητροπολίτης Περγάμου, Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθόδοξων Ζητημάτων καὶ πρόεδρος τῶν Διορθόδοξων Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν Προσυνοδικῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων. Ἡμεῖς θὰ περιορισθῶμεν εἰς γενικωτέρας τινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου τούτου θέματος.

Ἐν πρώτοις ὀφείλομεν νὰ ἐπισημάνωμεν τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου συγκλήσεως τῆς Συνόδου. Ἡ μακρὰ καθυστέρησις τῆς πραγματοποίησεώς της ἔχει ἤδη ἐκθέσει σοβαρῶς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἔναντι τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου καὶ πέραν τούτου, μέχρι σημείου νὰ ἐντρεπώμεθα κυριολεκτικῶς, ὅταν ἐρωτώμεθα πότε ἐπὶ τέλους θὰ συνέλθῃ ἡ ἐξαγγελθεῖσα Σύνοδος. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τονίζει καὶ διδάσκει εἰς τὴν Ἐκκλησιολογίαν τὴν συνοδικότητα, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει δὲν ἐφαρμόζει αὐτὴν εἰς οἰκουμενικὸν ἐπίπεδον παρέχουσα τὴν εἰκόνα συνομοσπονδίας Ἐκκλησιῶν ἀντὶ ἐκείνης τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Πᾶσα περαιτέρω ἀναβολὴ συγκλήσεως τῆς Συνόδου ἐκθέτει τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν οὐχὶ μόνον εἰς τὰ ὄμματα τῶν μὴ Ὁρθόδοξων, ἀλλὰ καὶ ἔναντι τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐκκλησιολογικῶν ἀρχῶν καὶ πιστευμάτων. Εἰς τὸν καλοπροαίρετον ἀντίλογον, ὁ ὁποῖος ἀκούεται, ὅτι ἡ προετοιμασία τῆς Συνόδου θὰ ἔδει νὰ εἶναι πληρεστέρα καὶ νὰ περιλαμβάνῃ θέματα περισσότερον φλέγοντα καὶ ἐπίκαιρα, ἢ ἀπάντησις εἶναι ὅτι τὸ μεῖζον καὶ προέχον εἶναι αὕτη αὕτη ἡ πραγματοποίησις τῆς Συνόδου, ἢ ὁποία θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀπαρχὴν καὶ ἄλλων Συνόδων, κατὰ τὰς ὁποίας θὰ

ἐξετασθούν τὰ πλέον φλέγοντα καὶ ἐπίκαιρα ζητήματα. Τὸ καλλίτερον εἶναι ἐχθρὸς τοῦ καλοῦ, κατὰ τὴν γνωστὴν ρῆσιν, καὶ θὰ ἦτο κριμα ἐπιζητούντες τὸ τέλειον νὰ ἀπολέσωμεν τὸ ἀναγκαῖον.

Δευτέρα παρατήρησις ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἶναι ἡ διευκρίνησις περὶ τῆς φύσεως τῆς συγκαλουμένης Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου. Κατὰ τὴν ἐπιλογὴν τῆς ὀνομασίας τῆς Συνόδου ταύτης ὑπὸ τῆς Α' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως ἀπεφεύχθη συνειδητῶς ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτῆς ὡς Οἰκουμενικῆς Συνόδου διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν καλοῦνται ὡς μέλη αὐτῆς οἱ ἐκ τῆς Δύσεως χριστιανοί, ὡς συνέβαινε πάντοτε ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἡ αὐθεντία τῆς Συνόδου ταύτης ἐκτείνεται, συνεπῶς, μόνον εἰς τὸν χώρον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ λάβῃ αὐτὴ ἀποφάσεις ἀναφερομένας εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ὁροδοξίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Τέλος, θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν δὲν ἐπεσημαίνομεν πρὸς τὸ ἱερόν τοῦτο σῶμα τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει τὸ ὅλον ἐγχείρημα τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου. Αἱ πλεῖσται καὶ σοβαρώτεραι ἐκ τῶν δυσκολιῶν τούτων προέρχονται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς πολλὰς ἐκ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔχει, ἀτυχῶς, διεισδύσει τὸ πνεῦμα τοῦ ἐθνικισμοῦ, ἐνίστε δὲ καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ καταδικασθέντος ὡς αἰρέσεως ἐθνοφυλετισμοῦ, τὸ ὁποῖον μετατρέπει τὴν Ἐκκλησίαν εἰς θεραπαινίδα κρατικῶν πολιτικῶν ἐπιδιώξεων. Οὕτω, τινὲς τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τελοῦσαι ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῶν Κυβερνήσεων τοῦ τόπου των καὶ ἀπολαμβάνουσαι ἄφθονον τὴν οἰκονομικὴν των ὑποστήριξιν, προσπαθοῦν διὰ παντὸς μέσου, περιλαμβανομένης καὶ τῆς προετοιμαζομένης Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, νὰ προωθήσουν πολιτικῆς φύσεως συμφέροντα καὶ σχεδιασμούς, ἐπιφέρουσαι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ρήγματα εἰς τὴν ἐνότητα τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὡς ὑπερεθνικὴ Ἐκκλησία ἀντιπαλεύει πρὸς τὰς τοιαύτας τάσεις, διότι θέτει ὑπεράνω ὅλων τὴν ἐνότητα καὶ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιμετωπίζον ἐν τῇ διακονίᾳ ταύτῃ οὐχὶ σπανίως προσπαθείας, φανεράς ἢ ἀφανεῖς, ὑπονομεύσεως τοῦ ρόλου του ὡς πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας καὶ ἐγγυητοῦ τῆς ἐνότητος αὐτῆς.

Ἀγαπητοὶ ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί,

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἠθελήσαμεν νὰ λάβητε γνῶσιν, ἔστω καὶ ἀκροθιγῶς, τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖται ἐν τῷ ἱερῷ Κέντρῳ εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς, ἣτις ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας εἰς τὴν Πρωτόθρονον ταύτην Ἐκκλησίαν, τὴν ὁποίαν πάντες ἡμεῖς ἔχομεν τὸ μέγα προνόμιον νὰ διακονῶμεν. Τὸ πολυεύθυνον καὶ πολυεπίπεδον τοῦτο ἔργον διεξάγεται ἐπιτυχῶς παρὰ τὰ περιορισμένα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μέσα καὶ τὸν συρρικνωθέντα μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς λειτουργίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης ἀριθμὸν τῶν στελεχῶν αὐτοῦ, χάρις εἰς τὴν ἐργατικότητα καὶ ἀφοσίωσιν τοῦ διοικητικοῦ καὶ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Πατριαρχείων, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐκφράζομεν καὶ αὐθις τὴν εὐαρέσκεϊαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν προσωπικῶς.

Ἰδιαίτερος ἐπιθυμοῦμεν νὰ μνημονεύσωμεν τὴν συμβολὴν τῶν ἁγίων ἀδελφῶν τῶν ἐκάστοτε συγκροτούντων τὴν περὶ ἡμᾶς Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ἣτις μετὰ τοῦ Πατριάρχου ἐποπτεύει τὴν ὅλην πορείαν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας λαμβάνουσα τὰς ἀπαραιτήτους καὶ οὐχὶ πάντοτε εὐχερεῖς ἀποφάσεις. Αἰσθανόμεθα ἰδιαίτεραν ἱκανοποίησιν καὶ δοξάζομεν τὸν δωρεοδότην Κύριον, διότι ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας ἡμῶν ἐπανῆλθε τὸ καθεστῶς τῆς ἐκ περιτροπῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου πάντων τῶν ἐνεργεῖα Μητροπολιτῶν τοῦ Θρόνου, γεγονός τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς νὰ ἀσκοῦν τὸ ἐκ τῶν ἱερῶν Κανόνων ἀπορρέον δικαίωμα καὶ χρέος των, καὶ σφυρηλατεῖ ἔτι μᾶλλον τοὺς μεταξὺ τοῦ ἱεροῦ Κέντρου καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου δεσμούς.

Πάντα ταῦτα καὶ ὅσα εἰσέτι παρελείφθησαν, ἵνα μὴ μακροηγορήσωμεν ὑπερβαλλόντως, μαρτυροῦν ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, “ἢ τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα”, δὲν ἔπαυσε σκέπουσα καὶ κατευθύνουσα τὸν ἱερόν τοῦτον θεσμόν εἰς ἐπιτέλεσιν τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς, παρέχουσα ἡμῖν τὴν βεβαίαν ἐλπίδα ὅτι οὐδεμία ἀντίξοος δύναμις ἢ ἀνθρωπίνως τυχὸν δυσοίωνος πρόβλεψις δὲν θὰ ἰσχύσῃ νὰ ἀνακόψῃ ἢ παρεμποδίσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης. Διότι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, κατὰ τὸ Παύλειον, “οἶδε καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδε καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύηται καὶ

χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι” (πρβλ. Φιλ. δ', 12-13). Πορευομένη διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὡς ὁ Ἀπόστολος, “διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας” (Β' Κορ. ζ', 8-9) γνωρίζει, ὡς ἐκεῖνος, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ “ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται” (Β' Κορ. ιβ', 9). Οἱ δέκα ἑπτὰ περίπου αἰῶνες τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς μαρτυροῦν καὶ ἐπιβεβαιοῦν τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ “Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος” (Ψαλμ. 117, 6).

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ ζῆ ἐν τῷ κόσμῳ (πρβλ. Ἰω. ιζ', 6). Τὰ προβλήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου ἀποτελοῦν καὶ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἀποτελοῦν προβλήματα τοῦ ποιμνίου τῆς. Τὸ γνωρίζετε αὐτὸ ὅλως ἰδιαίτερος ὅσοι ἐξ ὑμῶν ποιμαίνετε λαὸν εἰς τὰς ἐπαρχίας σας. Τὰ προβλήματα ταῦτα διαφέρουν ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν, ἀλλὰ καθίστανται διαρκῶς καὶ περισσότερον κοινά. Αἱ παραδοσιακῶς χριστιανικαὶ κοινωνίαι ἐκκοσμικεύονται ραγδαίως, καὶ τοῦτο καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὴν προσαρμογὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς νέας κοινωνικὰς συνθήκας χωρὶς νὰ ἀλλοιωθῇ ὁ πυρὴν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἀπαξ παραδοθείσης τοῖς ἀγίοις πίστεως (πρβλ. Ἰούδα 3-4).

Ἡ ἀγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διακρίνεται διὰ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς εἰς τὴν Παράδοσιν. Διὰ μέσου ὅμως τῶν αἰώνων ἀσκοῦσα τὴν καλῶς νοουμένην οἰκονομίαν ἐπέτυχεν τὴν προσαρμογὴν εἰς τὰς ἐκάστοτε συνθήκας χωρὶς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τοῦ πυρῆνος τοῦ Εὐαγγελίου. Μὲ ὁδηγὸν τὸ Κυριακόν “τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον” (πρβλ. Μάρκ. β', 27) καὶ ἐφαρμόζουσα τὸν ὄντως χρυσοῦν ἀκροτελεύτιον Κανόνα τῆς Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου [κανὼν 102] ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔθεσε τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, τὴν εἰκόνα ταύτην τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ὡς ὑψιστον κριτήριον εἰς τὰς ἐκάστοτε ἀποφάσεις τῆς. Τοῦτο βεβαίως προϋποθέτει πνευματικὴν διάκρισιν καὶ διασφαλίζεται μόνον διὰ συνοδικῶν ἀποφάσεων. Διὸ καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ γνωμῶν μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοιούτων θεμάτων κρίνεται λίαν χρήσιμος καὶ ἀναγκαῖα. Ἡ παροῦσα Σύναξις ἔχει ὡς σκοπὸν νὰ προσφέρῃ εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν δυνατότητα ταύτην.

Τέλος, ὀφείλομεν νὰ ἐπισημάνωμεν τὸ γεγονός ὅτι πέραν τῶν ἐκ τῆς ἐκκοσμηκεύσεως τῶν κοινωνιῶν κινδύνων ἡ Ἐκκλησία σήμερον εὐρίσκεται ἀντιμέτωπος πρὸς γενικωτέρας ἀναταραχάς, αἱ ὁποῖαι εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ἀπειλοῦν αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασίν της. Τοῦτο ἰσχύει ἰδιαίτερος εἰς περιοχάς, ὅπου διαβιοῦν ἀπὸ αἰῶνων καὶ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, πρὸς τὰς ὁποίας ἔχομεν διαρκῶς ἐστραμμένην τὴν σκέψιν καὶ τὰς προσευχάς μας. Πρὸ τοῦ κινδύνου τούτου ἐν μόνον ἀντίδοτον διαθέτομεν: τὸ κήρυγμα καὶ τὴν προσπάθειαν τῆς εἰρήνης καὶ καταλλαγῆς. Ὁ διάλογος τῆς καταλλαγῆς δὲν εἶναι σήμερον πολυτέλεια, εἶναι ζωτικὴ ἀνάγκη πρῶτιστα δι' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δι' ὅλων τῶν δυνάμεών του ἡγεῖται κάθε προσπάθειας καταλλαγῆς. Οἱ καιροὶ εἶναι κρίσιμοι καὶ ἡ εὐθύνη καὶ τὸ χρέος ἡμῶν ὡς Ἐκκλησίας τοῦ παθόντος ὑπὲρ τοῦ κόσμου Κυρίου καλοῦν πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσίν του.

Ταύτας τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα ἡμῶν ἠσθάνθημεν τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὴν ἀγάπην σας ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς παρουσίας Συνάξεως. Δι' αὐτῶν ἠθελήσαμεν νὰ καταστήσωμεν ὑμᾶς κοινωνοὺς “τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος” (Α' Θεσ. α', 3) τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐνεπιστεύθη εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν τὴν ὑψίστην τιμὴν καὶ εὐθύνην τῆς ἐπισκοπικῆς διακονίας. Προσβλέποντες μετὰ πολλῆς χαρᾶς εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν μεθ' ὑμῶν τῶν ἀπασχολούντων πάντας ἡμᾶς προβληματισμῶν καὶ σκέψεων περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς εὐθύνης ταύτης, κηρύσσομεν τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρουσίας Συνάξεως ἐναποθέτοντες αὐτὴν εἰς τὴν πνοὴν τοῦ Παρακλήτου.

“Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν” (Β' Κορ. ιγ', 11-12).